

QÜESTIONS D'ÈMFASI

Per PAUL KRUGMAN

(Professor de “Economics and International Affairs”
a la Universitat de Princeton)

Article publicat a **The New York Times**, 29 abril 2003

”No estàvem mentint”, va dir un funcionari de l’administració Bush a l’*ABC News*, “sinó que era una qüestió d’èmfasi”. El funcionari es referia a la manera com l’administració americana va exagerar l’amenaça que Saddam Hussein suposava per als Estats Units. Segons el reportatge de l’*ABC*, la raó real de la guerra va ser que l’administració “volia fer una declaració de principis”. I per què l’Iraq? “Els funcionaris reconeixen que Saddam tenia tots els requisits per convertir-lo, segons llur punt de vista, en el blanc perfecte”.

Un diari britànic, *The Independent*, recull que “les agències d’intel·ligència dels dos costats de l’Atlàntic estaven furioses perquè els informes que van proporcionar als líders polítics van ser distorsionats per l’afany bèlic”. Una “font d’alt nivell” va explicar al diari que “van ignorar les valoracions dels serveis d’intel·ligència en el sentit que Iraq no constituïa cap amenaça”.

Amb força seguretat, hem de trobar encara armes de destrucció massiva. És penós pensar que potser no trobarem cap gas verinós o arma biològica. Però aquestes no són veritables armes de destrucció massiva, la classe d’armes que poden fer d’un país petit i pobre una amenaça per al poder més gran que el món mai ha conegut. Cal recordar que el president Bush va argumentar a favor de la guerra tot advertint d’un “núvol en forma de bolet”. És cosa clara que l’Iraq no va tenir res comparable a això –i el senyor Bush segur que ho sabia.

És realment important el fet que anéssim a la guerra enganyats? Alguns diuen que no: hem guanyat, i el poble iraquiana ha estat alliberat. Però hauriem de fer-nos algunes difícils preguntes –no precisament sobre l’Iraq, sinó sobre nosaltres mateixos.

En primer lloc, per què la nostra compassió és tan selectiva? El 2001 la Organització Mundial de la Salut –la mateixa organització que esperem que ara ens protegeixi contra el SARS— va fer una crida per combatre malalties contagioses als països pobres, argumentant que això podria salvar la vida a milions de persones cada any. La contribució dels EUA hagués estat d’uns 10.000 milions de dòlars per any –una petita fracció de tot el que gastarem amb la guerra i la ocupació. I tanmateix, l’administració Bush va despatxar despectivament la proposta.

O considerem una de les primeres accions importants de la diplomàcia americana a la postguerra: bloquejar un pla d’enviar forces de manteniment de la pau de Nacions Unides a Costa d’Ivori (que va ser colònia francesa) per tal de fer respectar una treva en una guerra civil enverinada. Els EUA es queixen que també resultarà molt car. I deu ser cert —nosaltres no permetríem que morís gent innocent només per venjança contra els francesos, oi?

Sembla, doncs, que el nostre profund compromís amb la gent de l'Iraq no abasta la gent que pateix a qualsevol altre lloc. Suposo que es tracta tan sols d'una qüestió d'èmfasi. Tot i que un cínic podria indicar, potser, que salvar vides de manera pacífica no ofereix cap ocasió d'organitzar una desfilada victoriosa.

Mentrestant, no se suposa que els líders d'una nació democràtica diuen la veritat als seus ciutadans?

Un es pregunta si la major part del públic s'adonarà mai que les raons originàries per anar a la guerra han resultat ser falses. De fet, sospito que la majoria de nordamericans creu que hem trobat armes de destrucció massiva. Cada pressumpta troballa obté una espectacular cobertura televisiva; però quanta gent copsarà l'anunci posterior –si és que mai es produeix—que es tractava d'una falsa alarma? És aquest el model de desinformació que resumeix com va ser venuda la guerra al primer moment. Cada carregada de l'administració contra l'Iraq va rebre una cobertura preeminent; el desmentit subseqüent, no.

És que els mitjans de comunicació van creure que era antipatriòtic qüestionar la credibilitat de l'administració? Certament, es van produir coses estranyes. Per exemple, al setembre, el senyor Bush va citar un informe de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica que segons ell mostrava que a Saddam li mancaven mesos per posseir armes nuclears. “No sé quina altra evidència necessitem”, va dir. De fet, l'informe no deia tal cosa –i durant unes poques hores la plana web del *MSNBC* presentava el titular “Casa Blanca: Bush exposa malament l'informe sobre Iraq”. Després la notícia va desaparèixer –no només de la capçalera de la plana, sino de tota la web.

Gràcies a aquest tipus de cridaneres afirmacions, i silenciaments o supressions de retractacions, el públic nordamericà probablement creu que vam anar a la guerra per evitar una amenaça immediata –de la mateixa manera que creu que Saddam va tenir alguna cosa a veure amb l'11 de setembre.

Ara bé, és veritat que la guerra ha derrocat un tirà malvat. Però les decisions d'una democràcia –siguin correctes o equivocades— se suposa que són preses amb el consentiment informat dels ciutadans. Això no ha succeït en aquest cas. I nosaltres som una democràcia –o no?